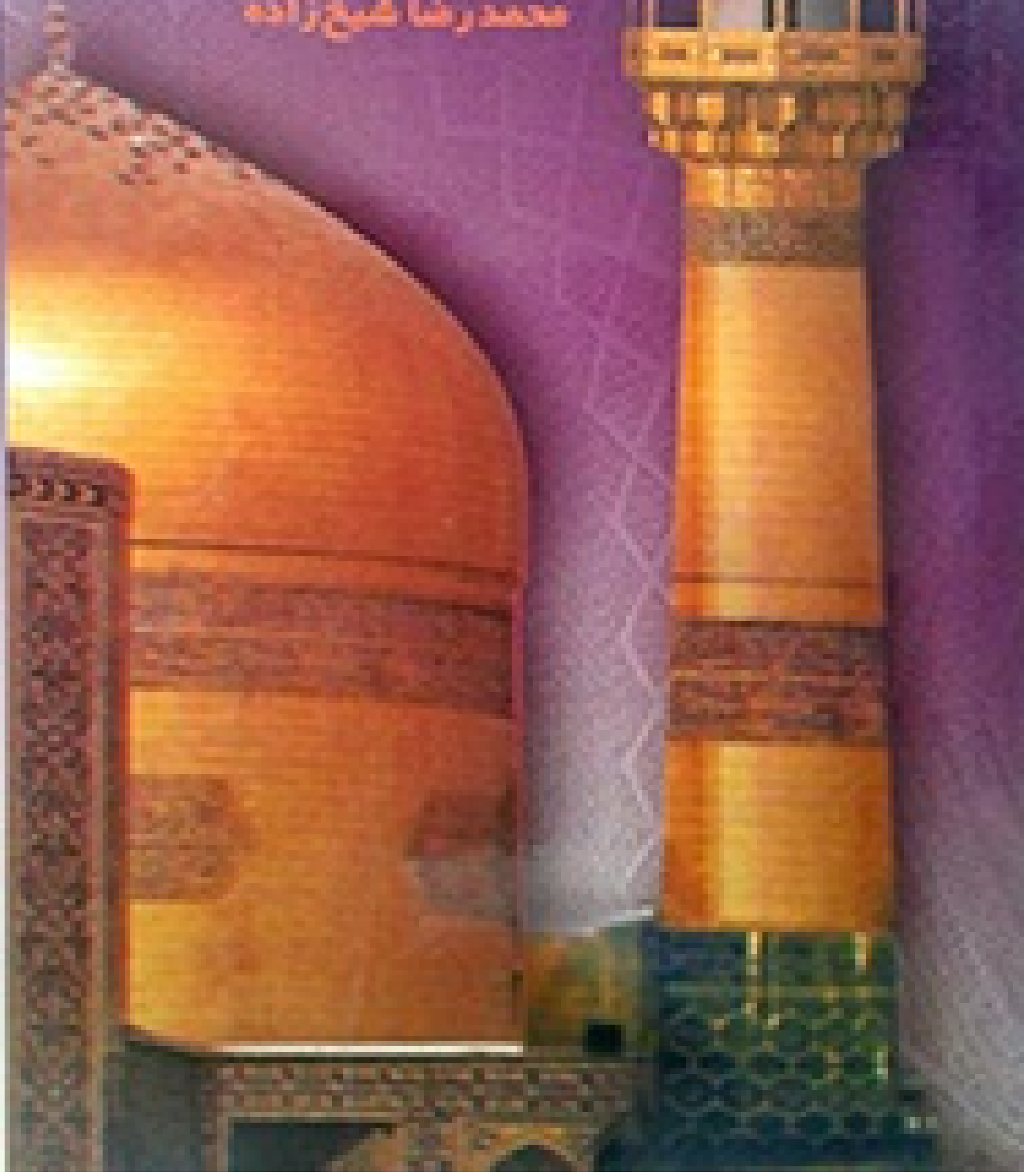
دل آرام عرصهٔ طوس

پیرامون لطافت عشاق زیارت حضرت رضا

محمدرضا شیخ زاده



بسم الله الرحمن الرحیم

دل آرام عرصه طوس

نویسنده:

محمد رضا شیخ زاده

ناشر چاپی:

مولود کعبه

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

دل آرام عرصه طوس: پیرامون احادیث فضایل زیارت حضرت رضا صلوات الله علیه

مشخصات کتاب

سرشناسه : شیخ زاده، محمدرضا

عنوان و نام پدیدآور : دل آرام عرصه طوس: پیرامون احادیث فضایل زیارت حضرت رضا صلوات الله علیه/ محمدرضا شیخ زاده

مشخصات نشر : قم: نشر مولود کعبه، ۱۳۷۹.

مشخصات ظاهری : ص ۷۲

شابک : ۹۶۴-۶۳۴۳-۰۹-۰-۳۲۰۰ریال ؛ ۹۶۴-۶۳۴۳-۰۹-۰-۳۲۰۰ریال

وضعیت فهرست نویسی : فهرستنویسی قبلی

یادداشت : چاپ قبلی: نشر مولود کعبه، عمادزاده، ۱۳۷۷

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس

موضوع : علی بن موسی(ع)، امام هشتم، ۲۰۳ - ۱۵۳ق. -- احادیث

موضوع : علی بن موسی(ع)، امام هشتم، ۲۰۳ - ۱۵۳ق. -- زیارتنامه ها

رده بندی کنگره : BP۴۷/ش ۹د۸ ۱۳۸۰

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۵۷

شماره کتابشناسی ملی : م ۸۰-۱۶۴۸۹

ص: ۱

اشاره

دل آرامِ عرصه طوس

پیرامون احادیث

فضائل زیارت حضرت رضا صلوات اللّه علیه

محمّدرضا شی_خ زاده

نشر مولود کعبه

ص: ۳

دل آرام عرصه طوس

محمّدرضا شیخ زاده

نشر مولود کعبه

حروفچینی : سجّاد

چاپ : نگارش

چاپ سوم : ۱۵۰۰ نسخه

شوال ۱۴۳۵ / شهریور ۱۳۹۳

مرکز پخش :

قـم ــ خیابان شهـدا (صفائیـه) ، کوچه ۲۸، کوچه پنجم، پلاک ۷۹

تلفن : ۳۷۷۳۷۴۱۰ ــ فاکس : ۳۷۷۳۲۲۹۸ ــ صندوق پستی : ۷۵۱۱ ــ ۳۵۳۷۱

شابک ۰ - ۰۹ - ۶۳۴۳ - ۹۶۴ ۰ - ۰۹ - ۶۳۴۳ ۹۶۴ ISBN -

۳۰۰۰ تومان

ص: ۴

پیشگفتار

ص: ۶

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم

الحمدللّه الّذی وفّقنی لزیارتک فی البقعه الّتی قُلتَ فی حقّها: هی واللّه روضه من ریاض الجنّه...(۱)

مولای! ما أحسب فی صحیفتی عملاً أرجی عندی من زیارتک.(۲)

زیارت قبور امامان صلوات اللّه علیهم دارای فضیلتها و آثار زیادی است که بیان آن، خود نیاز به کتابی مستقل دارد، امّا در این مقدّمه ی کوتاه برآنیم تا با استعانت از کلام خود آن بزرگواران به بعضی از این آثار اشاره ای داشته باشیم.

وشّاء می گوید: از حضرت رضا صلوات اللّه علیه شنیدم که فرمودند:

«اِنَّ لِکُلِّ اِمامٍ عَهدَا فِی عُنُقِ أَولِیائِهِ و شِیعَتِهِ و اِنَّ مِن تَمامِ الوَفاءِ بالعَهدِ و حُسنِ الأَداءِ زِیارَهَ قُبُورِهِم. فَمَن زَارَهُم رَغبَهً فِی زِیارَتِهِم و تَصدِیقًا بِماً رَغِبُوا فِیهِ کَانَ اَئِمَّتُهُم

۱- ۱ و ۲_ قسمتی از زیارت «هفت حدیث» که در بخش زیارات می آید.

شُفَعاءَهم یَومَ القِیامَه.»(۱)

«هر امامی عهد و پیمانی بر گردن دوستان و شیعیانش دارد و از تمامیّت وفای به این عهد و نیکو ادا نمودن آن رفتن به زیارت قبور آنهاست. بنابراین، کسی که با میل و ایمان به ثوابهای آن، به زیارت این بزرگواران برود ایشان روز قیامت شفیع او خواهند بود.»

جابر از حضرت باقر صلوات اللّه علیه نقل می کند که فرمودند: امیرالمؤمنین صلوات اللّه علیه فرمودند:

«زارَنا رَسُولُ اللّه ِ صلی اللّه علیه وآله وسلّم و قَد أَهدَتْ لَنا أُمُّ أَیمَنَ لَبَنا و زَبَدا و تَمْرا. قَدَّمنَا مِنهُ فَأَکَلَ. ثُمَّ قامَ اِلی زَاوِیَهِ البَیتِ، فَصَلّی رَکَعاتٍ. فَلَمّا کانَ فِی آخِرِ سُجُودِهِ بَکی بُکَاءً شَدِیدا، فَلَم یَسْأَلْهُ اَحَدٌ مِنَّا اِجلالاً واعِظَاما لَه.

فَقَامَ الحُسَینُ صلوات اللّه علیه، فَقَعَدَ فِی حَجرِهِ و قالَ لَه: یا أَبَه! لَقَد دَخلتَ بَیتَنَا، فَما سَرَرنا بِشَیءٍ کَسُرُورِنَا بِدُخُولِکَ، ثُمَّ بَکَیتَ بُکاءً غَمَّنَا. فَمَا أَبکاکَ؟

فَقَالَ: یَابُنَیَّ! أَتانِی جِبرائِیلُ علیه السَّلام آنِفا، فَأَخبَرَنی أَنَّکم قَتلی و أَنَّ مَصَارِعَکم شَتّی.

فَقَالَ: یَا أَبَه! فَما لِمَن یَزُورُ قُبُورَنا عَلی تَشَتُّتِها؟

فَقَالَ: یَا بُنَیَّ! أُولئِکَ طَوائِفُ مِن اُمَّتِی یَزُورُونَکُم، فَیَلتَمِسُونَ

۱- ۱. بحارالأنوار: ۱۰۰/۱۱۶ ح ۱، از عیون اخبار الرّضا علیه السلام : ۲/۲۶۰ و علل الشّرایع: ۴۵۹.

بِذلِکَ البَرَکَهَ وحَقِیقٌ عَلَیَّ أن آتِیَهُم یَومَ القِیامَهِ حَتّی اُخَلِّصَهُم مِن اَهوالِ السّاعَهِ مِن ذُنُوبِهِم ویُسْکِنَهُم اللّه ُالجَنَّهَ.»(۱)

«رسول خدا صلی اللّه علیه وآله وسلّم به دیدن ما آمدند. امّ ایمن مقداری شیر، کره (یا سرشیر) و خرما برای ما هدیه آورده بود. ما آنها را به پیامبر تقدیم کردیم و ایشان نیز از آنها میل فرمودند. بعد از آن، به گوشه ای از اتاق تشریف برده و چند رکعت نماز بجای آوردند. زمانی که در سجده ی آخر بودند گریه ی شدیدی نمودند.

ما به خاطر جلالت و بزرگواری ایشان از علّت آن سؤال ننمودیم، امّا حسین صلوات اللّه علیه به آغوش آن بزرگوار رفت و گفت: ای پدر عزیز! وقتی به خانه ی ما آمدید از چیز دیگری به اندازه ی آمدن شما خوشحال نبودیم، امّا چنان گریه ای نمودید که ما را غمگین ساخت. علّت گریه ی شما چه بود؟

پیامبر صلی اللّه علیه وآله وسلّم فرمودند:

پسرم! جبرئیل الآن به نزد من آمد و خبر داد که شماها کشته می شوید و محلّهای قتلتان پراکنده خواهد بود.

حسین صلوات اللّه علیه عرض کرد: کسی که به زیارت قبور ما ــ با پراکندگی شان ــ بیاید چه ثوابی دارد؟

فرمودند: پسرم! اینان گروهی از امّت منند که شما را زیارت می کنند و از آن برکت می جویند. بر من بایسته و سزاوار است که روز قیامت به نزد آ نها بیایم تا آنها را از هراسهائی که از

۱- ۱. بحارالأنوار: ۱۰۰/۱۱۸ ح ۱۱، از کامل الزیارات: ۱۲۵.

گناهانشان دارند نجات دهم. خداوند آنها را در بهشت مسکن می دهد.»

حضرت صادق صلوات اللّه علیه از پدران گرامیشان صلوات اللّه علیهم، از امیرالمؤمنین صلوات اللّه علیه نقل می کنند که رسول خدا صلی اللّه علیه وآله وسلّم به ایشان فرموده اند:

«... و اِنَّ اللّه جَعَلَ قُلُوبَ نُجَباءَ مِن خَلقِهِ و صِفوَهٍ مِن عِبادِه تَحِّنُ اِلَیکُم و تَحتَمِلُ المَذِلَّهَ و الأَذی، فَیُعَمِّرُونَ قُبُورَکُم و یُکثِرُونَ زِیارَتَها، تَقَرُّبًا مِنهُم اِلَی اللّه وَ مَوَدَّهً مِنهُم لِرَسُولِه.

أُولئِکَ یا عَلِیُّ! المَخْصُوصُونَ بِشَفاعَتِی، الوارِدُونَ حَوضِی و هُم زُوّاری غَدًا فِی الجَنَّهِ.

یا عَلِیُّ! مَن عَمَّرَ قُبُورَکم و تَعاهَدَها فَکَأَنَّما اَعانَ سُلَیمانَ بنَ داوُدَ عَلی بِناءِ بَیتِ المَقْدِسِ و مَن زارَ قُبُورَکُم عَدَلَ ذلِکَ ثَوابَ سَبعِینَ حَجَّهً بَعدَ حَجَّهِ الإِسلامِ و خَرَجَ مِن ذُنُوبِهِ حَتّی یَرجِعَ مِن زِیارَتِکُم کَیومٍ وَلَدَتْهُ اُمُّهُ.

فَأَبشِر و بَشِّر أَولیائَکَ و مُحِبِّیکَ مِن النَّعِیمِ و قُرَّهِ العَینِ بِما لاَ عَینٌ رَأَتْ و لا اُذُنٌ سَمِعَتْ و لا خَطَرَ عَلی قَلبِ بَشَرٍ وَلکِن حُثالَهٌ مِن النّاسِ یُعَیِّرُوْنَ زُوّارَ قُبُورِکُم کَما تُعَیَّرُ الزّانِیَهُ بِزِنائِها. اُولئِکَ شِرارُ اُمَّتِی، لا اَنالَهُم اللّه شَفاعَتِی و لا یَرِدُونَ حَوضِی.»(۱)

ص: ۱۰

۱- ۱. بحارالأنوار: ۱۰۰/۱۲۱ ح ۲۲، از فرحه الغریّ: ۷۶ و المزار: ۱۹۸.

«... همانا خداونـد دلهای پاکان و برگزیدگان خلقش را به سوی شـما متوجّه می نماید. آنها اذیّت و خواری را تحمّل می کنند تا قبور شـما را آباد نمایند و زیاد به زیارت شما می آیند به خاطر نزدیک شدنشان به خدا و دوستیشان به رسول خدا صلی اللّه علیه وآله وسلّم.

ای علیّ! ایـن گروه بـه شـفاعت من اختصـاص دارنـد و در کنـار حـوضم وارد می شونـد و فردای قیـامت در بهشت از زیـارت کنندگان من خواهند بود.

ای علیّ! کسی که قبرهای شما را تعمیر کند و هم پیمان با آنها باشد (یعنی به زیارت آنها رود) مثل کسی است که سلیمان بن داوود را در ساختن بیت المقدس کمک کرده است.

کسـی که به زیارت قبور شما برود، این عمل او معادل هفتاد حجّ بعد از حجّ واجب او خواهد بود و تا زمانی که از زیارت شما برگردد ــ مثل بچّه ای که تازه از مادرش متولّد شده است ــ از گناهانش خارج می شود.

پس به دوسـتان و محبّانت نعمتها و روشنائی چشمی را بشارت بده که هیچ چشمی ندیده باشد و هیچ گوشی نشنیده باشد و بر قلب هیـچ بشـری خطور ننموده باشـد. امّـا گروه پستی از مردم زیارت کننـدگان قبور شـما را سـرزنش می کننـد؛ چنان که زن بـدکاره ای به عملش سـرزنش شود. اینهـا بـدترین گروه از امّت مننـد. خداونـد شـفاعت مرا شامـل آنها نگردانـد و بر حوضـم داخلشان ننماید.»

ص: ۱۱

پس؛ از این روایات استفاده می شود که زیارت قبرهای ائمّه صلوات اللّه علیهم به خاطر تمامیّت وفای به عهدی است که ما با آنان داریم و برای تبرّک جستن به آن قبور و برای نزدیک شدن به خدا و به خاطر دوست داشتن رسول خداصلی اللّه علیه وآله وسلّم و رسیدن به شفاعت آن بزرگوار و برای آمرزش گناهانمان و نائل شدن به ثوابها و نعمتهای غیر قابل توصیف است.

البتّه؛ اینها مختصری از آن همه فضیلتها و آثاری است که بر زیارت قبور آن بزرگواران مترتّب است.

به امید آن که خداوند ما را از زیارت کنندگان حقیقی آن سروران و به خصوص از زیارت کنندگان حضرت رضا صلوات اللّه علیه ـ که بالاترین درجه را نسبت به زیارت کنندگان بقیّه ی امامان صلوات اللّه علیهم دارند(1) ـ محسوب فرماید.

قم المقدّسه

محمّدرضا شیخ زاده

شوّال ۱۴۱۹

۱- ۱. رجوع شود به حدیث ۹ همین کتاب .

روایات

اشاره

ص: ۱۳

۱- برطرف شدن گرفتاریها

عَن جَابِر الجُعفِی، عَن اَبِی جَعفَرٍ صلوات اللّه علیه، عَن اَبِیهِ، عَن جَدِّه، عَن اَمیرِالمُؤمِنینَ صلوات اللّه علیهم قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّهِ صلّی اللّه علیه وآله وسلّم :

«سَتُدفَنُ بَضعَهٌ مِنِّی بِخُراسَانَ. مَا زَارَها مَکرُوبٌ اِلّا نَفَّسَ اللّه ُکُربَتَهُ وَ لا مُذنِبٌ اِلّا غَفَرَاللّه ُذُنُوبَه.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۳ ح ۱۰، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۷ و امالی صدوق: ۱۸۱.

از جابر جُعفی، از حضرت باقر صلوات اللّه علیه، از پدرشان، از جدّشان، از امیرالمؤمنین صلوات اللّه علیهم روایت شده است که آن حضرت فرمودند: رسول خداصلّی اللّه علیه وآله وسلّم فرمودند:

«به زودی پاره ای از من در خراسان دفن خواهد شد. هیچ گرفتاری او را زیارت نمی کند مگر این که خدا گرفتاری او را برطرف می نماید و هیچ گناهکاری او را زیارت نمی نماید مگر این که خدا گناهانش را می آمرزد.»

ص: ۱۵

۲- بهشت برای زائر

عَن جَعفَرِ بنِ مُحمَّدِ بنِ عُمـارَةَ، عَن اَبِیهِ، عَنِ الصَّادِقِ صـلوات اللّه علیه، عَن آبائِهِ صـلوات اللّه علیهم، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّه ِ صـلّی اللّه علیه وآله وسلّم:

«سَتُدفَنُ بَضعَهٌ مِنِّی بِأرضِ خُراسَانَ. لاَ یَزُورُها مُؤمِنٌ اِلاّ أَوجَبَ اللّه ُعَزَّوجَلَّ لَه الجَنَّهَ وَ حَرَّمَ جَسَدَه عَلی النَّارِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۱ ح ۱، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۵ و امالی صدوق: ۱۱۹.

از جعفربن محمّـد بن عماره، از پـدرش، از حضـرت صادق صـلوات اللّه علیه _ از پـدران گرامیشان صـلوات اللّه علیهم _ نقل شده است که آن حضرت فرمودند: رسول خدا صلّی اللّه علیه وآله وسلّم فرمودند:

«به زودی پاره ای از من در سرزمین خراسان دفن خواهد شد. مؤمنی او را زیارت نمی کند مگر این که خدای بلندمرتبه بهشت را برای او واجب می گرداند و بدنش را بر آتش حرام می نماید.»

ص: ۱۶

۳– آمرزش گناهان تمام عمر

عَن النُّعمانِ بنِ سَعدٍ قَالَ: قَالَ اَميرُالمُؤمِنينَ صلوات اللّه عليه:

«سَيُقتَلُ رَجُلٌ مِنْ وُلْدِی بِأرضِ خُراسانَ بِالسَّمِّ ظُلما. اِسـمُه اِسـمِی، واسمُ اَبيهِ اِسمُ بنِ عِمرانَ مُوسی عليه السَّلام. أَلا فَمَن زَارَه فی غُربَتِهِ غَفَرَاللّه ُذُنُوبَهُ؛ ما تَقَدَّمَ مِنها و ما تَأَخَّرَ ولَو كانَتْ مِثْلَ عَدَدِ النُّجومِ و قَطْرِ الأَمْطارِ و وَرَقِ الأَشْجارِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۴ ح ۱۱، از عيون اخبار الرّضا عليه السلام : ۲/۲۵۸ و امالی صدوق: ۱۸۱.

از نعمان بن سعد روايت شده است كه گفت: اميرالمؤمنين صلوات اللّه عليه فرمودند:

«بزودی مَردی از فرزنـدان من، در سـرزمين خراسان به وسـيله ی سمّ ــ از روی سـتم ــ كشـته می شود. اسم او اسم من است و اسم پدرش اسم پسر عمران ــ يعنی موسيعليه السّلام ــ است. آگاه باشيد؛ كسی كه او را در

ص: ۱۷

غربتش(۱) زیارت کند خداوند گناهان گذشته و آینده ی او را ـ اگرچه به اندازه ی تعداد ستارگان و قطره های باران و برگهای درختان باشند ـ می آمرزد.»

ص: ۱۸

۱- ۱. چرا که ؛ این بزرگوار را از وطنشان ـ مدینه ی منوّره ـ به خراسان فرا خوانده و در آنجا شهید نمودند.

۴- پاداش جهادگران صدر اسلام

عَنِ الحُسَینِ بنِ زَیدٍ، عَنِ الصَّادِقِ صلوات اللّه علیه قَالَ: سَمِعتُهُ یَقُولُ :

«یَخرُجُ رَجُلٌ مِن وُلـدِ اِبنِی مُوسی؛ اِسـمُهُ اِسمُ اَمیرِالمُؤمِنینَ صـلوات اللّه علیه، فَیُـدفَنُ فِی أَرضِ طُوسٍ و هِی بِخُراسانَ. یُقتَلُ فِیها بِالسَّمِّ، فَیُدفَنُ فِیها غَرِیبا. مَن زَارَه، عَارِفا بِحَقِّهِ، اَعطاهُ اللّه ُعَزَّوجَلَّ اَجرَ مَن اَنفَقَ قَبلَ الفَتحِ و قَاتَلَ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۳ ح ۹، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۵ و امالی صدوق: ۱۸۰.

از حسین بن یزید، از حضرت صادق صلوات اللّه علیه روایت شده است که گفت: از آن حضرت شنیدم که می فرمودند:

«مردی از فرزنـدان پسـرم موسـی؛ که اسم او اسم امیرالمؤمنین صـلوات اللّه علیهاست، خارج می شود و در زمین طوس، که در خراسان است، دفن می شود. در آن سـرزمین به وسـیله ی سمّ کشته می شود و در آنجا با غربت دفن می گردد. کسی که او را با شناخت حقّش زیارت کند

ص: ۱۹

خدای بلندمرتبه و عزیز مزد کسی که در زمان قبل از فتح مکّه انفاق نموده و در آن موقع جنگ کرده (یعنی پیش از فتح مکّه، در راه خدا بذل مال و جان نموده) به او می دهد.»

ص: ۲۰

۵- پاداش شهدای در رکاب پیامبر صلّی اللّه علیه وآله وسلّم

عَن حَمزَةَ بنِ حُمرانَ قَالَ: قَالَ اَبُوعَبدِاللّه ِ صلوات اللّه علیه:

«یُقتَلُ حَفَدَتِی بِأرضِ خُراسَانَ؛ فِی مَدِینَهٍ یُقالُ لَها: طُوسٌ. مَن زَارَه اِلیهَا، عَارِفا بِحَقِّه، اَخَذْتُهُ بِیَدِی یَومَ القِیامَهِ وَ اَدخَلتُهُ الجَنَّهَ و اِنْ کَانَ مِنْ أهلِ الکَبائِرِ.»

قُلتُ: جُعِلتُ فِداکَ؛ و مَا عِرفانُ حَقِّه؟

قَالَ: «یَعلَمُ اَنَّه یُفْتَرَضُ الطَّاعَهُ، غَریبٌ، شَهِیدٌ. مَن زَارَه، عَارِفا بِحَقِّه، اَعطَاهُ اللّه ُعَزَّوجَلَّ اَجرَ سَبعِینَ شَهِیدا مِمَن اُسْتُشْهِدَ بَینَ یَدَی رَسُولِ اللّه ِ صلّی اللّه علیه وآله وسلّم عَلی حَقِیقَهٍ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۵ ح ۱۷، از امالی صدوق: ۱۸۳.

از حمزه بن حمران نقل شده است که گفت: حضرت صادق صلوات اللّه علیه فرمودند:

«نوه ی پسری من، در سرزمین خراسان کشته می شود؛ در شهری که

ص: ۲۱

به آن طوس گفته می شود. کسی که در آنجا او را با شناخت حقّش زیارت کند من به دست خودم، در روز قیامت، او را می گیرم و داخل بهشت می نمایم ــ اگرچه اهل انجام دادن گناهان کبیره باشد ــ .»

گفتم: فدایت گردم؛ شناخت حقّشان چیست؟

فرمودند:

«بداند که ایشان واجب الاطاعه هستند و از وطنشان دور مانده و شهید شده اند. کسی که با شناخت حقّشان ایشان را زیارت کند خدای بلندمرتبه و بزرگ مزد هفتاد شهید از شهیدانی که در پیشگاه رسول خدا صلّی اللّه علیه وآله وسلّم با درستی و حقیقت کشته شده اند، به او می دهد.»

ص: ۲۲

۶- زیارت کردن شیعیان

قَالَ الصَّادِقُ صلوات اللّه علیه:

«يُقتَلُ لِهذَا ــ وَ اَوْمَأَ بِيَدِه اِلى مَولَانَا مُوسى صلوات اللّه علیه ــ وَلَدٌ بِطُوسٍ. لَا يَزُورُه مِنْ شِيعَتِنا اِلّا الأَندَرُ فَالأَندَرُ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۵ ح ۱۹، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۹.

حضرت صادق صلوات اللّه علیه فرمودند:

«فرزندی از این ــ و با دست مبارکشان به سوی آقای ما موسی(بن جعفر) صلوات اللّه علیهما اشاره نمودند ــ در طوس کشته خواهد شد. از شیعیان ما جز افراد نادر و کمیاب ایشان را زیارت نمی کند.»

ص: ۲۳

۷- زیارت پیامبر صلّی اللّه علیه وآله وسلّم

عَن سُلَیمانَ بنِ حَفصٍ قَالَ: سَمِعتُ اَبَا الحَسَنِ مُوسی بنَ جَعفَرٍ صلوات اللّه علیهما یَقُولُ:

«اِنَّ اِبنِی عَلِیًّا مَقتُولٌ بِالسَّمِّ ظُلما و مَدفُونٌ اِلی جَانِبِ هَارُونَ بِطُوسٍ. مَن زَارَه کَمَن زَارَ رَسُولَ اللّه ِ صلّی اللّه علیه وآله وسلّم .»

بحارالأنوار : ۱۰۲/۳۸ ح ۳۲، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۶۰.

از سلیمان بن حفص نقل شده است که گفت: از حضرت موسی بن جعفر صلوات اللّه علیهما شنیدم که می فرمودند:

«همانا؛ پسرم علی، از روی ستم، به وسیله ی سمّ، کشته می شود و در کنار هارون، در طوس دفن می شود. هر که او را زیارت کند مانند کسی است که رسول خدا صلّی اللّه علیه وآله وسلّم را زیارت نماید.»

ص: ۲۴

۸- پاداش شهدای جنگ بدر

عَن عَلِیِ بنِ عَبدِاللّه ِ بنِ قُطْرُبٍ، عَن اَبِی الحَسَنِ مُوسی بنِ جَعْفَرٍ صلوات اللّه علیهما قَالَ:

مَرَّ بِه اِبنُهُ و هُو شَابٌّ حَدَثٌ وَبَنُوهُ مُجتَمِعُونَ عِندَه، فَقالَ:

«اِنَّ اِبنِی هذَا یَمُوتُ فِی أَرضِ غُربَهٍ. فَمَن زَارَه، مُسَلِّما لاِءَمرِه، عَارِفا بِحَقِّهِ، کَانَ عِندَاللّه ِ جَلَّ و عَزَّ کَشُهداءِ بَدرٍ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۴۱ ح ۴۳، از کامل الزیارات: ۵۰۷.

از علیّ بن عبداللّه بن قطرب از حضرت موسی بن جعفر صلوات اللّه علیهما نقل شده است که گفت:

پسرشان ـ در موقعی که تازه جوانی بود و فرزندانشان در حضور ایشان جمع شده بودند ـ به نزد ایشان آمد. پس آن حضرت فرمودند:

«همانا؛ این پسرم در سرزمین غربت از دنیا خواهد رفت. کسی که او را زیارت کند، با حالتی که دربرابر امرش تسلیم است و به حقّش شناخت دارد، خدای بلندمرتبه وعزیز پاداش شهدای جنگ بدر به او عطا خواهد فرمود.»

ص: ۲۵

۹- برترین زیارت کنندگان

عَن یَحیَی بنِ سُلَیمانَ مازِنِیٍّ، عَن اَبِیالحَسَنِ مُوسی بنِ جَعفَرٍ صلوات اللّه علیهما قَالَ:

«مَن زَارَ قَبرَ وَلَدِی کَانَ لَه عِندَاللّه ِ کَسبعِینَ حَجَّهً مَبرُورَهً.»

قَالَ: قُلتُ : سَبعِینَ حَجَّهً؟!

قَالَ: «نَعَم و سَبعُمِائَهِ حَجَّهٍ.»

قُلتُ: و سَبعُمِائَهِ حَجَّهٍ؟!

قَالَ: «نَعَم و سَبعِینَ اَلفَ حَجَّهٍ.»

قُلتُ: و سَبعِینَ اَلفَ حَجَّهٍ؟!

قَالَ: «رُبَّ حَجَّهٍ لا تُقبَلُ. مَن زَارَه و(۱) بَاتَ عِندَه لَیلَهً کَانَ کَمَن زَارَاللّه ـ فی عَرشِهِ.»

قُلتُ: کَمنَ زَارَاللّه ـ فی عَرشِهِ؟!

ص: ۲۶

۱- ۱. در بعضی از روایات به جای لفظ (و) لفظ (اَو) به معنی (یا) بکار رفته است.

قالَ: «نَعَم، اِذَا کَانَ یَومَ القِیامَهِ کَانَ عَلی عَرشِ اللّه ِ اَربَعَهٌ مِن الأَوَّلِینَ و اَربَعَهٌ مِن الآخِرِینَ؛ فَامَّا الأربَعَهُ الَّذینَ هُم مِنَ الأوَّلِینَ فَنُوحٌ و اِبراهِیمُ و مُوسی و عِیسی علیهم السّلام و اَمَّا الأَربَعَهُ الَّذِینَ هُم مِنَ الآخِرینَ فَمُحمَّدٌ وَ عَلِیٌّ والحَسَنُ والحُسَینُ صلوات اللّه علیهم،

ثُمَّ یُمَدُّ المِطْمَارُ، فَیَقعُدُ مَعَنَا مَن زَارَ قُبُورَ الأَئِمَّهِ صلوات اللّه علیهم. أَلاَ اِنَّ اَعلاَهُم دَرَجَهً و اَقرَبَهُم حَبْوَهً زُوَّارُ قَبرِ وَلَدِی عَلِیٍّ صلوات اللّه علیه.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۴۱ ح ۴۶، از کامل الزیارات: ۵۱۱ و در آن آمده است: «ثُمَّ یُمَدُّ المِضْمَارُ».

از یحیی بن سلیمان مازنیّ،از حضرت موسی بن جعفر صلوات اللّه علیهما روایت شده است که فرمودند:

«کسی که قبر فرزندم را زیارت کند در نزد خدا برای او مثل ثواب هفتاد حجّ پذیرفته شده است.»

یحیی می گوید: گفتم: هفتاد حجّ؟!

فرمودند: «بله، هفتصد حجّ.»

گفتم: هفتصد حجّ؟!

فرمودند: «بله، هفتاد هزار حجّ.»

گفتم: هفتاد هزار حجّ؟!

فرمودند: «چه بسیار حجّی که قبول نمی شود. کسی که او را زیارت کند و (یا) شبی نزد قبر او بماند مثل کسی است که خدا را در عرشش زیارت کرده باشد.»

گفتم: مثل کسی که خدا را در عرشش زیارت کرده باشد؟!

فرمودند: «بله، زمانی که روز قیامت فرا می رسد بر روی عرش خدا

چهار نفر از اوّلین(۱) و چهار نفر از آخرین(۲) خواهند بود؛ امّا چهار نفری که از اوّلین خواهند بود: نوح، ابراهیم، موسی و عیسی علیهم السّلام هستند و امّا چهار نفری که از آخرین خواهند بود: محمّد، علی، حسن و حسین صلوات اللّه علیهم هستند.

سپس ریسمانی کشیده می شود و کسانی که به زیارت قبور امامان صلوات اللّه علیهم رفته باشند همراه ما می نشینند.

آگاه باشید؛ که بلندترین آنها از جهت درجه (درجه شان از همه بلندتر) و نزدیک ترین آنها از جهت پاداش الهی (عطایشان از همه بیشتر) زائران قبر فرزندم علیّ صلوات اللّه علیه هستند.»

ص: ۲۸

۱- ۱ و ۲ــ امّتهای قبل از اسلام را اوّلین و از پیامبر اکرم صلی اللّه علیه و آله و سلم به بعد را آخرین گویند.

۱۰- هزار حجّ و هزار عمره

عَن عَلیِّ بنِ الحَسَنِ بنِ فَضَّالٍ، عَن اَبیهِ، عَن اَبِی الحَسَنِ الرِّضَا صلوات اللّه علیه اَنَّه قَالَ:

«اِنَّ بِخُراسانَ لَبُقْعَهً یَأتِی عَلیها زَمانٌ تَصِیرُ مُختَلَفَ المَلائِکَهِ، فَلاَ یَزالُ فَوجٌ یَنزِلُ مِن السَّماءِ و فَوجٌ یَصْعَدُ، اِلَی اَنْ یُنفَخَ فِی الصُّورِ.»

فَقِیلَ لَه: یَابنَ رَسُولِ اللّه ! وَ اَیَّهُ بُقعَهٍ هذِه؟

قَالَ: «هِی بأرضِ طُوسٍ و هِی وَاللّه ؛ رَوضَهٌ مِن رِیاضِ الجَنَّه. مَن زَارَنِی فِی تِلکَ البُقعَهِ کانَ کَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللّه صلّی اللّه علیه وآله وسلّم و کَتَبَ اللّه تَبارَکَ و تَعالی لَه بِذلِکَ ثَوابَ اَلفِ حَجَّهٍ مَبرُورَهٍ و اَلفِ عُمرَهٍ مَقبُولَهٍ و کُنتُ اَنَا و آبائِی شُفَعَاءَهُ یَومَ القِیامَهِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۱ ح [۲ زیاد شده از نسخه ی خطی ای که

مورد بررسی خود علّامه ی مجلسی رحمه الله بوده است.]

از علی بن حسن بن فضّال، از پدرش، از حضرت رضا صلوات اللّه علیه روایت شده است که آن حضرت فرمودند:

ص: ۲۹

«همانا؛ در خراسان بارگاهی است که زمانی محلّ رفت و آمد فرشتگان گردد. پس همیشه ـ تا زمانی که در صور دمیده شود (یعنی تا روز قیامت) ـ گروهی از آنها از آسمان به پایین می آیند و گروهی از زمین به بالا می روند.»

به ایشان گفته شد: ای پسر رسول خدا! این بارگاه کدام است؟

فرمودند: «آن در سرزمین طوس است. به خدا قسم؛ آنجا باغی از باغهای بهشت است. کسی که مرا در این بارگاه زیارت کند مثل کسی است که رسول خداصلّی اللّه علیه وآله وسلّم را زیارت نموده باشد و خدای بزرگ به سبب این زیارتش ثواب هزار حجّ قبول شده و هزار عمره ی پذیرفته شده برای او می نویسد و من و پدرانم صلوات اللّه علیهم شفاعت کنندگان او در روز قیامت خواهیم بود.»

ص: ۳۰

۱۱- همراهی با اهل بیت صلوات اللّه علیهم

عَن الهَرَوِی قَالَ: سَمِعتُ الرِّضَا صلوات اللّه علیه یَقُولُ:

«وَاللّه ِ؛ مَا مِنَّا اِلاَّ مَقتُولٌ، شَهِیدٌ.»

فَقِیلَ لَه: فَمَنْ یَقتُلُکَ یَابنَ رَسُولِ اللّه ِ؟

قَالَ: «شَرُّ خَلْقِ اللّه ِ فِی زَمانِی یَقتُلُنِی بِالسَّمِّ، ثُمَّ یَدفُنُنِی فِی دارِ مَضِیعَهٍ و بِلادِ غُربَهٍ. أَلاَ فَمَن زَارَنِی فِی غُرْبَتی کَتَبَ اللّه ُعَزَّوجَلَّ لَه اَجرَ مِائَهِ اَلفِ شَهِیدٍ و مِائَهِ اَلفِ صِدِّیقٍ و مِائَهِ اَلفِ حَاجٍّ و مُعتَمَرٍ و مِائَهِ اَلفِ مُجاهِدٍ و حُشِرَ فِی زُمرَتِنا و جُعِلَ فِی الدَّرَجاتِ العُلی مِنَ الجَنَّهِ رَفِیقَنا.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۲ ح ۲، از عیون اخبار الرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۶ و امالی صدوق: ۱۲۰.

از هرویّ روایت شده است که گفت: از حضرت رضا صلوات اللّه علیه شنیدم که فرمودند:

«به خدا سوگند؛ هیچ کدام از ما (ائمّه) نیست مگر این که کشته و شهید خواهیم شد.»

ص: ۳۱

به ایشان گفته شد: ای پسر رسول خدا! چه کسی شما را شهید می کند؟

فرمودند: «بدترین خلق خدا در زمان من، به وسیله ی زهر، مرا می کشد. سپس در خانه ای که محلّ از بین رفتن و هلاکت است و در سرزمینی دور از وطنم، دفنم می نماید.

آگاه باشید؛ هر کس مرا در غربتم زیارت کند، خدای بلند مرتبه برای او مزد صد هزار شهید و صد هزار راستگو و درست کردار و صد هزار حجّ و عمره بجاآورنده و صدهزار جهادکننده می نویسد و در درجه و گروه ما محشور می شود و همراه ما در مرتبه های بالای بهشت قرار داده می شود.»

ص: ۳۲

۱۲- نجات زائر

عَن عَلیٍّ بنِ الحَسَنِ بنِ فَضّالٍ، عنَ اَبیهِ، عَن الرِّضا صلوات اللّه علیه اَنَّه قالَ لَه رَجُلٌ مِن اَهلِ خُراسانَ: یَابنَ رَسُولِ اللّه ! رَأَیتُ رَسُولَ اللّه صلّی اللّه علیه وآله وسلّم فِی المَنامِ، کَاَنَّه یَقوُلُ لِی:

کَیفَ اَنتُم اِذَا دُفِنَ فِی أَرضِکُم بَعضِی فَاستَحْفَظْتُم وَدِیعَتِی و غُیِّبَ فِی ثَراکُم نَجمِی؟

فَقَالَ لَه الرِّضَا صلوات اللّه علیه: «اَنَا المَدفُونُ فِی أَرضِکُم و اَنَا بَضعَهٌ مِن نَبِیِّکُم و اَنَا الوَدِیعَهُ و النَّجمُ.

أَلاَ- فَمَن زَارَنِی و هُو یَعرِفُ مَا اَوجَبَ اللّه تَبارکَ وَ تَعالی مِن حَقِّی و طَاعَتِی فَأَنا و آبائِی شُفَعاؤُه یَومَ القِیامَهِ و مَن کُنَّا شُفَعاؤَهُ یَومَ القِیامَهِ نَجا و لَو کَانَ عَلیهِ مِثلُ وِزرِ الثَّقَلَینِ؛ الجِنِّ و الإِنسِ.

و لَقَد حَدَّثَنِی اَبِی، عَن جَدِّی، عَن اَبیهِ، عَن آبائِهِ صلوات اللّه علیهم اَنَّ رَسُولَ اللّه صلّی اللّه علیه وآله وسلّم قَالَ:

مَن رَآنِی فِی مَنامِهِ فَقَد رَآنِی، لِاءَنَّ الشَّیطَانَ لاَ یَتَمَثَّلُ فِی صُورَتِی و

ص: ۳۳

لا فِی صُورَهِ اَحَدٍ مِن اَوصِیائِی و لا فِی صُورَهِ اَحدٍ مِن شِیعَتِهِم و اِنَّ الرُّؤیَا الصَّادِقَهَ جُزءٌ مِن سَبعِینَ جُزءَا مِن النُّبُوَّهِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۲ ح ۳، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۷ و امالی صدوق: ۱۲۰.

از علی بـن حسن بن فضّ ال، از پـدرش، از حضـرت رضـا صـلوات اللّه علیه نقـل شـده است که مردی از اهـالی خراسـان به آن حضرت عرض کرد:

ای پسر رسول خدا! پیامبرصلّی اللّه علیه وآله وسلّم را در خواب دیدم، مثل این که به من می فرمودند:

شما چگونه خواهید بود زمانی که پاره ائی از من در سـرزمین شما دفن شود؟ و چگونه امانت مرا حفظ خواهید کرد زمانی که ستاره ی من در خاک شما پنهان شود؟

حضرت رضا صلوات اللّه علیه به او فرمودند:

«منم آن کسی که در سرزمین شما دفن می شود و من پاره ی تن پیامبر شمایم و منم آن امانت و آن ستاره.

آگـاه باشـید؛ کسـی کـه مرا زیـارت کنـد در حـالی که می شـناسد آن حقّی را که خـدای بزرگ برای من واجب گردانیـده و اطـاعت از مرا لازم شـمرده، در روز قیـامت من و پـدرانم صـلوات اللّه علیهم شـفیعان او خـواهیم بود و کسـی که مـا شـفاعت کنندگان او در روز قیامت باشیم، نجات پیدا می کند، اگرچه؛ گناهانی مثل گناهان همه ی جنّیان و انسانها بر گردن او باشد.

پـدرم برای من روایت کردنـد، از جدّم، از پدرشان، از پدران گرامیشان صـلوات اللّه علیهم که رسول خدا صـلی اللّه علیه وآله وسلّم فرمودند:

ص: ۳۴

کسی که مرا در خواب ببیند به یقین خود مرا دیده، چرا که؛ شیطان به شکل من و به شکل هیچ یک از جانشینانم و به شکل هیچ یک از شیعیان آنها درنمی آید و همانا؛ خواب راست و صحیح یک قسمت از هفتاد قسمت نبوّت است.»

ص: ۳۵

۱۳– یک میلیون حجّ

عَن البَزَنطِی قَالَ: قَرَأتُ کِتَابَ أَبِی الحَسَنِ الرِّضَا صلوات اللّه علیه:

اَبلِغْ شِیعَتِی أَنَّ زِیارَتِی تَعدِلُ عِندَاللّه ِ عَزَّوجَلَّ اَلفَ حَجَّهٍ.

قَالَ: فَقُلتُ لِاءَبی جَعفَرٍ صلوات اللّه علیه: اَلفُ حَجَّهٍ؟!

قَالَ صلوات اللّه علیه: «اِی، وَاللّه ِ اَلفُ اَلفِ حَجَّهٍ لِمَن زَارَه، عَارِفا بِحَقِّه.»

بحارالأنوار : ۱۰۲/۳۳ ح ۴، از ثواب الأعمال: ۲۲۱ و عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۷

و امالی صدوق: ۱۸۱ و کامل الزیارات : ۵۱۰.

از بزنطی نقل شده است که گفت: نامه ی حضرت رضا صلوات اللّه علیه را خواندم (که نوشته بودند) :

به شیعیان من خبر برسان؛ که زیارت من نزد خدای عزیز برابر با هزار حجّ است.

می گوید: به حضرت جواد صلوات اللّه علیه عرض کردم: برابر هزار حجّ است؟!

حضرت فرمودند: «بله، به خدا قسم؛ هزار هزار (یک میلیون) حجّ برای کسی است که ایشان را با شناخت حقّشان زیارت نماید.»

ص: ۳۶

دستگیری نمودن حضرت رضا صلوات اللّه علیه

عَن حَمدانَ الدِّیوَانِیِّ قَالَ: قَالَ الرِّضَا صلوات اللّه علیه:

«مَن زَارَنِی عَلی بُعدِ دَارِی اَتَیتُهُ یَومَ القِیامَهِ فِی ثَلاثِ مَواطِنَ حَتّی اُخَلِّصَهُ مِن أَهوَالِها : اِذَا تَطَایَرَتِ الکُتُبُ؛ یَمِینًا و شِمالاً و عِندَ الصِّراطِ و عِندَ المِیزَانِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۴ ح ۱۳، از الخصال: ۱/۱۶۷ و امالی صدوق: ۱۸۳.

از حمدان دیوانی نقل شده است که گفت: حضرت رضا صلوات اللّه علیه فرمودند:

«کسی که مرا ـ با توجّه به دوری خانه ام ـ زیارت نماید، روز قیامت در سه محلّ به نزد او می آیم تا او را از ترسهای آنها نجات دهم:

زمانی که نامه های اعمال به دست راست و چپ (نیکوکاران به دست راست و بدکاران به دست چپ) داده می شود و در هنگام عبور از پل صراط و در هنگام حسابرسی اعمال.»

ص: ۳۷

۱۴- استجابت دعا

عَن یَاسِرِ الخَادِمِ قَالَ: قَالَ الرِّضَا صلوات اللّه علیه:

«لاـ تُشَدُّ الرِّحالُ اِلی شَیءٍ مِنَ القُبُورِ اِلاّ اِلی قُبُورِنا. أَلا و إِنِّی مَقتُولٌ بِالسَّمِّ، ظُلمَا و مَدفُونٌ فِی مَوضِعِ غُربَهٍ. فَمَن شَدَّ رَحلَه اِلی زِیارَتِی اُستُجِیبَ دُعَاؤُهُ و غُفِرَلَه ذَنْبُه.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۶ ح ۲۱، از عیون اخبارالّرضا علیه السلام : ۲/۲۵۴ و الخصال: ۱/۱۴۳.

از یاسر؛ خادم امام هشتم نقل شده است که گفت: حضرت رضا صلوات اللّه علیه فرمودند:

«برای هیچ قبری بار سفر بسته نمی شود (یعنی عزم حرکت پیدا نمی شود) مگر برای قبرهای ما. آگاه باشید؛ من از روی ظلم، به وسیله ی زهر، کشته می شوم و در محلّ غریب و دوری، دفن می شوم. پس کسی که برای زیارت من بار سفر ببندد، دعایش مستجاب و گناهش بخشوده می شود.»

ص: ۳۸

۱۵– شفاعت اهل بیت صلوات اللّه علیهم

عَن الهَرَوِیِ قَالَ: دَخَلَ الرِّضَا صلوات اللّه علیه القُبَّهَ الَّتِی فِیها قَبرُ هَارُونَ الرَّشیدِ. ثُمَّ خَطَّ بِیَدِه اِلی جَانِبِه. ثُمَّ قَالَ:

«هذِهِ تُربَتِی و فِیها اُدفَنُ و سَیَجعَلُ اللّه ُ هذَا المَکانَ مُختَلَفَ شِیعَتِی و اَهلِ مَحَبَّتِی. وَاللّه ِ؛ مَا یَزُورُنِی مِنهُم زَائِرٌ و لاَیُسَلِّمُ عَلَیَّ مِنهم مُسَلِّمٌ اِلاّ وَجَبَ لَه غُفرَانُ اللّه ِ و رَحمَتُهُ بِشَفَاعَتِنا اَهلَ البَیتِ....»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۶ ح ۲۲، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۱۳۶.

از هرویّ نقل شده است که گفت: حضرت رضا صلوات اللّه علیه وارد محلّی که قبر هارون الرشید آنجا بود، شدند و با دست مبارکشان در کنار آن خطّی کشیدند. سپس فرمودند:

«اینجا مزار من است و در این محل دفن می شوم و به زودی خدا این مکان را محلّ رفت و آمد شیعیان و دوستانم قرار می دهد. به خدا قسم؛ هیچ زیارت کننده ای از اینان مرا زیارت نمی کند و هیچ سلام کننده ای از

ص: ۳۹

آنها به من سلام نمی کند، مگر این که به سبب شفاعت ما اهل بیت آمرزش خدا و بخشش او بر او واجب می شود.»

ص: ۴۰

۱۶- گرامی ترین واردشوندگان بر خدا

عَنِ الهَرَوِیِّ قَالَ: سَمِعتُ الرِّضَا صلوات اللّه علیه یَقُولُ:

«اِنِّی سَأُقتَلُ بِالسَّمِّ، مَسمُومَا و مَظْلُومَا و أُقبَرُ اِلی جَنبِ هَارُونَ و یَجعَلُ اللّه عَزَّوجَلَّ تُربَتِی مُختَلَفَ شِیعَتِی و اَهلِ بَیتِی. فَمَن زَارَنِی فِی غُربَتِی وَجَبَتْ لَه زِیارَتِی یَومَ القِیامَهِ.

وَ الَّذِی أَکَرَمَ مُحَمَّدا صلّی اللّه علیه وآله وسلّم بِالنُّبُوَّهِ و أصطَفَاهُ عَلی جَمیعِ الخَلِیقَهِ؛ لاَیُصَلِّی أَحَدٌ مِنکُم عِندَ قَبرِی رَکعَتَینِ اِلاّ اِستَحَقَّ المَغفِرَهَ مِنَ اللّه عَزَّوجَلَّ یَومَ یَلقَاهُ.

وَالَّذِی أَکْرَمَنا بَعدَ مُحَمَّدٍ صلّی اللّه علیه وآله وسلّم بِالاِمَامَهِ وَ خَصَّنَا بِالوَصِّیَهِ؛ اِنَّ زُوَّارَ قَبرِی لَأَکْرَمُ الوُفُودِ عَلیاللّه یَومَ القِیامَهِ و مَا مِن مُؤمِنٍ یَزُورُنِی فَتُصِیبَ وَجْهَهُ قَطرَهٌ مِنَ السَّماءِ اِلاّ حَرَّمَ اللّه عَزَّوجَلَّ جَسَدَه عَلی النَّارِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۶ ح ۲۳، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۲۶.

از هرویّ نقل شده است که گفت: از حضرت رضا صلوات اللّه علیه

ص: ۴۱

شنیدم که فرمودند:

«همانا؛ من به زودی با زهر مسموم شده، مظلومانه کشته خواهم شد و در کنار هارون مدفون می شوم و خدای عزیز و بزرگ مزار مرا محلّ رفت و آمد شیعیان و خانواده ام قرار خواهد داد. پس کسی که مرا در دوری از وطنم زیارت کند، بازدید من از او در روز قیامت برای آن شخص واجب می شود.

قسم به آن کسی که محمّد صلّی اللّه علیه وآله وسلّم را به نبوّت گرامی داشت و او را بر جمیع بندگانش برگزید؛ هیچ کدام از شما دو رکعت نماز نزد قبر من نمی خواند مگر این که آمرزش خدای بزرگ ــ در روزی که او را ملاقات می کند ــ بر او واجب می شود.

قسم به آن کسی که بعد از محمّد صلّی اللّه علیه وآله وسلّم ما را به امامت گرامی داشت و ما را به وصایت ایشان مخصوص نمود؛ همانا زائران قبر من گرامی ترین واردشوندگان بر خدا در روز قیامت خواهند بود. هیچ مؤمنی نیست که مرا زیارت کند و (در مسیر زیارت) قطره ای از آسمان بر صورت او بچکد مگر این که خدای بزرگ بدن او را بر آتش حرام می کند.»

۱۷– تولّدی دوباره

عَنِ الهَرَوِیِّ قَالَ: کُنتُ عِندَ الرِّضَا صلوات اللّه علیه، فَدَخَلَ عَلیهِ قَومٌ مِن اَهلِ قُم، فَسَلِّمُوا عَلیهِ. فَرَدَّ عَلیهِم و قَرَّبَهم، ثُمَّ قَالَ لَهُم :

«مَرحَبَا بِکُم و أَهْلاً؛ فَاَنتُم شِیعَتُنَا حَقّا و سَیَأتِی عَلَیکُم یَومٌ تَزُورُونَ فِیهِ تُربَتِی بِطُوسٍ. اَلَا؛ فَمَن زَارَنِی و هُو عَلی غُسْلٍ خَرَجَ مَنْ ذُنُوبِهِ کَیَومٍ وَلَدَتْهُ اُمُّهُ.»بحارالأنوار: ۱۲۰/۴۹ ح ۶، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۶۰.

از هرویّ روایت شده است که گفت: در حضور حضرت رضا صلوات اللّه علیهبودم که گروهی از اهالی قم به نزد ایشان آمده و سلام نمودند. حضرت نیز جواب سلام آنها را داده و به خود، نزدیکشان کردند و فرمودند:

«خوش آمدید؛ شما شیعیان حقیقی ما هستید. به زودی روزی بر شما می آید که در آن روز مزار مرا در طوس زیارت می نمائید.

آگاه باشید؛ کسی که با غسل مرا زیارت کند، از گناهانش خارج می شود؛ مثل روزی که از مادرش متولّد شده است.»

ص: ۴۳

۱۸– منبری مقابل منبر پیامبرصلّی اللّه علیه وآله وسلّم

عَن اَیُّوبَ بنِ نُوحٍ، عَن اَبِی جَعفَرٍ الثّانِی صلوات اللّه علیه قَالَ:

«مَن زَارَ قَبرَ اَبِی صلوات اللّه علیه بِطُوسٍ غَفَرَاللّه ُلَه مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنبِهِ و مَا تَأَخَّرَ. فَإذَا کانَ یَومُ القِیامَهِ، نُصِبَ لَه مِنْبَرٌ بِحِذاءِ مِنْبَرِ رَسُولِ اللّه ِ صلّی اللّه علیه وآله وسلّم حَتّی یَفْرُغَ اللّه ُمِنْ حِسابِ عِبادِهِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۴ ح ۱۲، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۹ و امالی صدوق: ۱۸۳.

از ایّوب بن نوح، از حضرت جواد صلوات اللّه علیه نقل شده است که فرمودند:

«کسی که قبر پدرم صلوات اللّه علیه را در سرزمین طوس زیارت کند خدا گناهان گذشته و آینده ی او را می آمرزد. پس زمانی که روز قیامت برپا شود، برای او منبری در روبه روی منبر رسول خداصلّی اللّه علیه وآله وسلّم قرار داده می شود تا این که خدا از حسابرسی بندگانش فارغ شود.»

ص: ۴۴

۱۹– حرام شدن آتش بر بدن

عَن عَبدِالعَظِیمِ الحَسَنِیِّ قَالَ: سَمِعتُ اَبَا جَعفَرٍ الثَّانِی صلوات اللّه علیه یَقُولُ:

«مَازَارَ اَبِی صلوات اللّه علیه أَحَدٌ فَاَصَابَهُ اَذَیً مِنْ مَطَرٍ اَو بَرْدٍ اَو حَرٍّ، إلاّ حَرَّمَ اللّه جَسَدَه عَلی النَّارِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۶ ح ۲۰، از امالی صدوق: ۷۵۲.

از عبدالعظیم حسنیّ روایت شده است که گفت: از حضرت جواد صلوات اللّه علیه شنیدم که فرمودند:

«کسی پدرم را زیارت نمی کند ــ در حالی که اذیّتی از باران یا سرما یا گرما (در مسیر زیارت) به او برسد ــ مگر این که خدا بدنش را بر آتش حرام می گرداند.»

ص: ۴۵

۲۰- امنیّت از آتش

عَن أَبِی هَاشِمٍ الجَعفَرِیِّ قَالَ: سَمِعتُ اَبَا جَعْفَرٍ صلوات اللّه علیه یَقُولُ:

«اِنَّ بَینَ جَبَلَی طُوسٍ قَبضَهً قُبِضَتْ مِنَ الجَنَّهِ. مَن دَخَلَها کانَ آمِنَا یَومَ القِیامَهِ مِنَ النَّارِ.»

بحارالأنوار ۱۰۲/۳۷ ح ۲۴، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۶.

از ابی هاشم جعفری روایت شده است که گفت: از حضرت جواد صلوات اللّه علیه شنیدم که فرمودند:

«همانا؛ بین دو کوه طوس سرزمینی است که از بهشت گرفته شده است. کسی که وارد این سرزمین شود روز قیامت از آتش در امان خواهد بود.»

ص: ۴۶

۲۱– رفع تحیّر

عَن عَبـدِالعَظِیم قَالَ: قُلتُ لاِءَبِی جَعفَرٍ صـلوات اللّه علیه: قَـد تَحَیَّرْتُ بَینَ زِیَارَهِ قَبرِ اَبی عَبـدِاللّه ِ صـلوات اللّه علیه وَ بَینَ قَبرِ اَبِیکَ صلوات اللّه علیه بِطُوسٍ. فَمَا تَرَی؟

فَقَالَ لِی: «مَکانَکَ.» ثُمَّ دَخَلَ وَ خَرَجَ و دُمُوعُهُ تَسِیلُ عَلی خَدَّیهِ، فَقَالَ:

«زُوَّارُ قَبرِ اَبِی عَبدِاللّه ِ صلوات اللّه علیه کَثِیرُونَ و زُوَّارُ قَبرِ اَبِی صلوات اللّه علیه بِطُوسٍ قَلِیلٌ (قَلِیلُونَ خ. ل).»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۷ ح ۲۶، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۶.

از عبدالعظیم نقل شده است که گفت: به حضرت جواد صلوات اللّه علیه عرض کردم:

من بین زیارت قبر ابی عبداللّه(الحسین) صلوات اللّه علیه و زیارت قبر پدر شما صلوات اللّه علیه در طوس سرگردان هستم (که کدام را انتخاب کنم) نظر شما چیست؟

ص: ۴۷

حضرت به من فرمودند:

«در جای خودت باش.» سپس داخل انـدرون شدند و بعد در حالی که اشک از چشـمان مبارکشان بر دو گونه شان جاری بود بیرون آمدند و فرمودند:

«زیارت کنندگان قبر ابی عبداللّه صلوات اللّه علیه زیادند و زیارت کنندگان قبر پدرم صلوات اللّه علیه در طوس کم.»

ص: ۴۸

۲۲– زیارت برتر

عَن اِبنِ مَهزِیَارٍ قَالَ: قُلتُ لِاَءَبِی جَعفَرٍ صلوات اللّه علیه:

جُعِلتُ فِدَاکَ؛ زِیَارَهُ الرِّضَا صلوات اللّه علیه أَفضَلُ اَمْ زِیارَهُ أَبِیعَبدِاللّه ِ صلوات اللّه علیه؟ فَقَالَ:

«زِیَارَهُ أَبِی صلوات اللّه علیه أَفضَلُ و ذلِکَ أَنَّ أَبَاعَبدِاللّه ِ صلوات اللّه علیه یَزُورُه کُلُّ النَّاسِ وَ أَبِی صلوات اللّه علیه لاَ یَزُورُه اِلاّ الخَواصُّ مِنَ الشِّیعَهِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۸ ح ۳۴، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۶۱.

از ابن مهزیار روایت شده است که گفت: به حضرت جواد صلوات اللّه علیه عرض کردم:

فدایتان گردم؛ زیارت حضرت رضا صلوات اللّه علیه با فضیلت تر است یا زیارت ابی عبداللّه(الحسین) صلوات اللّه علیه؟ فرمودند:

«زیارت پدر من فضیلتش بیشتر است و این به خاطر آن است که همه ی مردم اباعبداللّه صلوات اللّه علیه را زیارت می کنند، ولی پدر من صلوات اللّه علیه را کسی جز شیعیان خاصّ، زیارت نمی نماید.»

ص: ۴۹

۲۳– پاداش زیارت

عَن عَلیٍّ بنِ مَهزِیَارٍ قَالَ: قُلتُ لِاِءَبی جَعفَرٍ صلوات اللّه علیه :

مَا لِمَن اَتَی قَبرَ الرِّضَا صلوات اللّه علیه؟

قَالَ: «اَلجَنَّهُ وَاللّه ِ.»

بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۹ ح ۳۷، از ثواب الأعمال : ۲۲۰ و کامل الزیارات: ۵۰۹ .

از علی بن مهزیار روایت شده است که گفت: به حضرت جواد صلوات اللّه علیه عرض کردم:

برای کسی که به زیارت قبر حضرت رضا صلوات اللّه علیه برود چه ثوابی است؟

فرمودند:

«به خدا قسم؛ بهشت.»

ص: ۵۰

۲۴– زیارت رجبیّه

عَن مُحَمَّدِ بنِ سُلَیمانَ قَالَ: سَأَلتُ اَبَا جَعفَرٍ صلوات اللّه علیه عَن رَجُلٍ حَجَّ حَجَّهَ الإِسلامِ، فَدَخَلَ مُتُمَتِّعا بِالعُمْرَهِ اِلی الحَجِّ، فَأَعَانَه اللّه تَعالی عَلی حَجَّهٍ و عُمرَهٍ (حَجَّتِهِ وَ عُمْرَتِهِ خ.ل). ثُمَّ اَتی المَدِینَهَ، فَسَلَّمَ عَلی النَبِیِّ صلّی اللّه علیه وآله وسلّم. ثُمَّ اَتی اَباکَ اَمیرَالمُؤمِنینَ صلوات اللّه علیه، عَارِفا بِحَقِّهِ؛ یَعلَمُ اَنَّه حُجَّهُ اللّه عَلی خَلْقِهِ و بابُهُ الَّذِی یُؤتی مِنهُ، فَسَلَّمَ عَلَیهِ. ثُمَّ أَتی اَبَاعَبدِاللّه صلوات اللّه علیه ، فَسَلَّمَ عَلَیهِ. ثُمَّ أَتی بَغدادَ، فَسَلَّمَ عَلی اَبِی الحَسَنِ مُوسی صلوات اللّه علیه. ثُمَّ اِنْصَرَفَ اِلی بِلادِهِ.

فَلَمَّا کَانَ فِی هذَا الوَقْتِ رَزَقَهُ اللّه تَعالی مَا یَحِجُّ بِه. فَأَیُّهُما اَفضَلُ؛ هذَا الَّذِی حَجَّ حَجَّهَ الإِسلاَمِ یَرجِعُ اَیضا، فَیَحِجُّ اَو یَخرُجُ اِلی خُراسَانَ؛ اِلی اَبِیکَ عَلِیِّ بنِ موسَی الرِّضَا صلوات اللّه علیه ، فَیُسَلِّمُ عَلَیهِ؟

قَالَ: «بَل یَأتِی خُراسانَ، فَیُسَلِّمُ عَلی أَبِی صلوات اللّه علیه أَفضَلُ ولْیَکُنْ ذلِکَ فِی رَجَبٍ و لاَیَنبَغِی أَنْ تَفْعَلُوا هذَا الیَومِ؛ فَاِنَّ عَلَینَا و عَلَیکُم مِنَ السُّلطَانِ شَنْعَهً.»بحارالأنوار: ۱۰۲/۳۷ ح ۲۹، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۵۸.

ص: ۵۱

از محمّدبن سلیمان نقل شده است که گفت: از حضرت جواد صلوات اللّه علیه سؤال کردم درباره ی مردی که حجّ واجب خود را انجام داده به نحوی که در عمره ی تمتّع باشد و داخل حجّ شود، پس خدای بزرگ او را به اتمام حجّ و عمره کمک نموده، سپس به مدینه می رود و بر پیامبرصلّی اللّه علیه وآله وسلّم سلام می نماید.

پس از آن، به حضور پدرتان امیرالمؤمنین صلوات اللّه علیه می رسد، در حالی که به حقّ آن بزرگوار شناخت دارد و می داند که ایشان حجّت خدا بر خلقش می باشند و طریقی به سوی خدا هستند که باید از آن راه به خدا رسید، بر ایشان سلام می کند. سپس به نزد اباعبداللّه صلوات اللّه علیه می رود و بر ایشان نیز سلام می نماید. پس از آن، به بغداد می رود و بر حضرت موسی بن جعفر صلوات اللّه علیهما سلام می کند، آنگاه به وطنش برمی گردد.

اگر خدای بزرگ در چنین وقتی وسائل حجّ (استطاعت رفتن به حج) به او نصیب نمود کدامیک فضیلتش بیشتر است؛ این کسی که حجّ واجب را انجام داده باز به حجّ برود یا به خراسان به سوی پدر شما برود و برایشان سلام کند؟ فرمودند:

«بلکه اگر به خراسان برود و بر پدرم صلوات اللّه علیه سلام نماید فضیلتش بیشتر است و باید این زیارت او در رجب باشد. ولی سزاوار نیست در این زمانِ ما، آن را بجا آورید؛ چرا که از طرف پادشاه، بر ما و شما بدی می رسد (چون احتمال ضرر در زمان حضرت صلوات اللّه علیه داده می شده، از این جهت، ایشان آن را نهی نموده اند).»

ص: ۵۲

۲۵- نماز حاجت

عَنِ الصَقْرِ بنِ دَلْفٍ قَالَ: سَمِعتُ سَيِّدِی عَلِیَّ بنَ مُحمَّد بنِ عَلِیٍّ الرِّضَا صلوات اللّه عليهم يَقُولُ:

«مَنْ كَانَتْ لَه اِلَی اللّه عَزَّوجَلَّ حَاجَهٌ فَلْيَزُرْ قَبرَ جَدِّی الرِّضَا صلوات اللّه عليه بِطُوسٍ و هُو عَلی غُسلٍ ولْيُصَلِّ عِندَ رَأسِهِ رَكعَتَينِ ولْيَسْأَلِ اللّه تَعالی حَاجَتَهُ فِی قُنُوتِهِ. فَإِنَّه يَستَجِيبُ لَه مَا لَم يَسأَلْ فِی مَأْثَمٍ اَو قَطِيعَهِ رَحِمٍ؛ فَإِنَّ مَوضِعَ قَبرِهِ لَبُقْعَهٌ مِنْ بُقاعِ الجَنَّهِ. لاَ يَزُورُهَا مُؤْمِنٌ اِلاّ اَعتَقَهُ اللّه تَعالی مِن النَّارِ وَ أَدخَلَهُ دَارَالقَرارِ.»

بحار الأنوار: ۱۰۲/۴۹ ح ۴، از عیون اخبارالرّضا علیه السلام : ۲/۲۶۲.

از صقر بن دلف نقل شده است که گفت: از آقایم حضرت هادی صلوات اللّه علیه شنیدم که فرمودند:

«کسی که برای او حاجتی به سوی خدای بلندمرتبه است باید قبر جدّم حضرت رضا صلوات اللّه علیه را در طوس زیارت نماید؛ در حالتی که

بـا غسـل باشـد و در نزد سَر مبـارک آن حضـرت، دو رکعت نمـاز بخوانـد و حـاجت خـود را در قنوت آن، از خـدای بزرگ بخواهد. همانا؛ حاجت او ـ مادامی که در مورد گناهی یا قطع رحِمی نباشد ـ برآورده می شود.

همانـا؛ محلّ قـبر ایشـان جایگـاهی اسـت از جایگاههـای بهشت. هیـچ مـؤمنی ایشـان را زیـارت نمی کنـد مگر این که خـدای بلندمرتبه او را از آتش آزاد و در بهشت وارد می نماید.»

ص: ۵۴

۲۶– نماز جعفر علیه السّلام

قَالَ العَلَّامَهُ المَجلِسیّ رحمه الله : وَجَدتُ بِخَطِّ الشَّیخِ حُسَینِ بنِ عَبدالصَّمَدِ رحمه الله مَا هذَا لَفظُه:

ذَکَرَ الشَّیخُ ابُوالطَّیِبِ الحُسینُ بنُ اَحمَدَ الفَقیهُ:

مَن زَارَ الرِّضَا صلوات اللّه علیه اَو واحِدا مِن الاَئِمَّهِ صلوات اللّه علیهم، فَصَلّی عِندَهُ صَلاَهَ جَعفَرٍ، فَإِنَّه یُکْتَبُ لَه بِکُلِّ رَکعَهٍ ثَوابُ مَن حَجَّ؛ اَلفَ حَجَّهٍ وَاعتَمَرَ؛ اَلفَ عُمرَهٍ و اَعتَقَ؛ اَلفَ رَقَبهٍ و وَقَفَ؛ اَلفَ وَقْفَهٍ فِی سَبیلِ اللّه ِ مَعَ نَبِیٍّ مُرسَلٍ و لَه بِکُلِّ خُطوَهٍ مِائَهُ حَجَّهٍ و مِائَهُ عُمْرَهٍ وعِتقُ مِائَهِ رَقَبهٍ فِی سَبِیلِ اللّه ِ و کُتِبَ لَه مِائَهُ حَسَنَهٍ و حُطَّ مِنه مِائَهُ سَیِّئَهٍ.

بحارالأنوار: ۱۰۰/۱۳۷ ح ۲۵.

علاّمه ی مجلسی رحمه الله فرموده است : نوشته ائی به خطّ حسین بن عبدالصمد (پدر شیخ بهائی رحمه الله) یافتم که عبارت آن این بود:

شیخ ابوطیّب حسین بن احمد فقیه (رازی) نوشته است:

ص: ۵۵

کسی که حضرت رضا صلوات اللّه علیه یا یکی از امامان صلوات اللّه علیهم را زیارت کند و نماز جعفر (طیّار) علیه السّلام را نزد ایشان بخواند، همانا؛ برای او به عوض هر رکعت، ثواب کسی که هزار حجّ و هزار عمره بجا آورده و هزار بنده آزاد کرده و هزار مرتبه در راه خدا ـ به همراه پیامبر مُرسلی ـ به جهاد ایستاده باشد، نوشته می شود و به عوض هر قدم، برای او ثواب صد حجّ و صد عمره و آزاد کردن صد بنده در راه خدا نوشته می شود و برای او صد عمل نیک ثبت می شود و از او صد گناه پاک می گردد.

ص: ۵۶

زیارات

اشاره

ص: ۵۷

۱– زیارت هفت حدیث

مخصوص حضرت امام رضاصلوات اللّه علیه

بِسْمِ اللّه اِلرَّحْمنِ الرَّحیمِ

اَشْهَدُ اَنْ لا اِلهَ اِلاَّ اللّه ُوَحْدَهُ لا شَریکَ لَه، وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدا عَبْدُهُ وَ رَسُولُه، اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَی الْمَلائِکَهِ الْمُقَرَّبینَ، اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَی الاْءَنْبِیاءِ وَالْمُرْسَلینَ، اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَی الاْءَئِمَّهِ الْمَعْصُومینَ.

اَلسَّلامُ عَلی مَوْلانا وَمُقْتَدانا؛ اِمامِ الْهُدی، وَالْعُرْوَهِ الْوُثْقی، وَ حُجَّتِکَ عَلی اَهْلِ الدُّنْیا؛ اَلَّذی قالَ فی حَقِّهِ سَیِّدُ الْوَری وَ سَنَدُالْبَرایا : سَتُدْفَنُ بَضْعَهٌ مِنّی بِأَرْضِ خُراسانَ، مازارَها مَکْرُوبٌ اِلاّ نَفَّسَ اللّه ُکَرْبَهُ، وَ لا مُذْنِبٌ اِلاّ غَفَرَاللّه ُذَنْبَه.

ص: ۵۹

اَللّهُمَّ بِشَفاعَتِهِ الْمَقْبُولَهِ وَ دَرَجَتِهِ الرَّفیعَهِ؛ اَنْ تُنَفِّسَ بِهِ کَرْبی، وَ تَغْفِرَبِه ذَنْبی، وَ تُسْمِعَهُ کَلامی، وَ تُبَلِّغَهُ سَلامی.

اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا حُجَّهَ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا نُورَاللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا عَیْبَهَ عِلْم اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا مَعْدِنَ حِکْمَهِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا حامِلَ کِتابِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا حافِظَ سِرِّاللّه ِ، اَنْتَ الَّذی قالَ فی حَقِّکَ قاتِلُ الْکَفَرَهِ وَقامِعُ الْفَجَرَهِ؛ عَلِیٌّ اَمیرُالْمُؤْمِنینَ وَ وَصِیُّ رَسُولِ رَبِ الْعالَمینَ صَلَواتُ اللّه ِ وَ سَلامُهُ عَلَیْهِ: سَیُقْتَلُ رَجُلٌ مِنْ وُلْدی بِأَرْضِ خُراسانَ بِالسَّمِّ ظُلما؛ اِسْمُهُ اِسْمی وَ اسْمُ اَبیهِ اِسْمُ ابْنِ عِمْرانَ مُوسی عَلَیْهِ السَّلامُ، اَلا فَمَنْ زارَه فی غُرْبَتِهِ غَفَرَاللّه ُلَه ذُنُوبَهُ؛ ما تَقَدَّمَ مِنْها وَ ما تَاَخَّرَ وَ لَوْ کانَتْ مِثْلَ عَدَدِالنُّجُومِ وَ قَطْرِ الاْءَمْطارِ وَ وَرَقِ الاْءَشْجارِ.

مَوْلایَ مَوْلایَ! ها اَنَا ذا واقِفٌ بَیْنَ یَدَیْکَ، وَذُنُوبی مِثْلُ عَدَدِ النُّجُومِ وَ قَطْرِ الاْءَمْطارِ وَ وَرَقِ الاْءَشْجارِ، وَ لَیْسَ لی وَسیلَهٌ اِلی مَحْوِها اِلاّ رِضاکَ.

ص: ۶۰

مَوْلایَ! ما اَحْسِبُ فی صَحِیفَتی عَمَلًا اَرْجی عِنْدی مِنْ زِیارَتِکَ. کَیْفَ وَ قَدْ قالَ فی حَقِّها باقِرُ عِلْمِ الْاَوَّلینَ وَالْآخِرینَ صَلَواتُ اللّه عَلَیْهِ: یَخْرُجُ رَجُلٌ مِنْ وَلَدی مُوسی؛ اِسْمُهُ اِسْمُ اَمیرِالْمُؤْمِنینَ، فَیُدْفَنُ بِأَرْضِ خُراسانَ. مَنْ زارَه، عارِفا بِحَقِّهِ، اَعْطاهُ اللّه اَجْرَ مَنْ اَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَ قاتَلَ.

فَاَتَیْتُکَ، زائِرا، عارِفا بِحَقِّکَ، عالِما بِاَنَّکَ اِمامٌ مُفْتَرَضُ الطّاعَهِ، غَریبٌ، شَهیدٌ، راجِیا بِما قالَهُ الصّادِقُ عَلَیْهِ السَّلامُ وَالصَّلوهُ : یُقْتَلُ حَفَدَتی بِأَرْضِ خُراسانَ، فی مَدینَهٍ یُقالُ لَها: طُوسٌ. مَنْ زارَه، عارِفا بِحَقِّهِ، اَخَذْتُهُ بِیَدِی یَوْمَ الْقِیامَهِ، وَاَدْخَلْتُهُ الْجَنَّهَ وَ اِنْ کانَ مِنْ اَهْلِ الْکَبائِرِ. قیلَ لَه: ما عِرْفانُ حَقِّهِ؟

قالَ: اَلعِلْمُ بِاَنَّهُ اِمامٌ مُفْتَرَضُ الطّاعَهِ، غَریبٌ، شَهیدٌ. مَنْ زارَه، عارِفا بِحَقِّهِ، اَعْطاهُ اللّه اَجْرَ سَبْعِینَ شَهیدا مِمَّنِ اسْتُشْهِدَ بَیْنَ یَدَیْ رَسُولِ اللّه صَلَّی اللّه عَلَیْهِ وآله.

یَابْنَ رَسُولِ اللّه ! اَبْتَغی بِزِیارَتِکَ مِنَ اللّه تَعالی غُفْرانَ ذُنُوبی، وَ ذُنُوبِ والِدَیَّ وَالْمُؤْمِنینَ وَالْمُؤْمِناتِ

وَاَسْئَلُکَ الْإِ تْیانَ الْمَوْعُودَ فِی الْمَواطِنِ الثَّلاثَه: عِنْدَ تَطائُرِ الْکُتُبِ وَ عِنْدَ الصِّراطِ وَ عِنْدَالْمیزانِ.

وَ قُلْتَ ـ وَ قَوْلُکَ حَقٌّ ـ : اِنَّ شَرَّ ما خَلَقَ اللّه فی زَمانی یَقْتُلُنی بِالسَّمِّ، ثُمَّ یَدْفُنُنی فی دارِ مَضیعَهٍ وَ بِلادِ غُرْبَهٍ. اَلا فَمَنْ زارَنی فی غُرْبَتی کَتَبَ اللّه عَزَّوَجَلَّ لَهُ اَجْرَ مِأَهِ اَلْفِ شَهیدٍ، وَ مِأَهِ اَلْفِ صِدّیقٍ، وَ مِأَهِ اَلْفِ حاجٍّ وَ مُعْتَمِرٍ، وَ مِأَهِ اَلْفِ مُجاهِدٍ، وَحُشِرَ فی زُمْرَتِنا، وَ جُعِلَ فِی الدَّرَجاتِ العُلی مِنَ الْجَنَّهِ رَفیقَنا.

اَلْحَمْدُلِلّهِ الَّذی وَفَّقَنی لِزِیارَتِکَ فِی الْبُقْعَهِ الَّتی قُلْتَ فی حَقِّها : هِیَ وَاللّه ؛ رَوْضَهٌ مِنْ رِیاضِ الْجَنَّهِ. مَنْ زارَنی فی تِلْکَ الْبُقْعَهِ کانَ کَمَنْ زارَ رَسُولَ اللّه صَلَّی اللّه عَلَیهِ وآله، وَ کَتَبَ اللّه لَه ثَوابَ اَلْفِ حَجَّهٍ مَبْرُوْرَهٍ، وَ اَلْفِ عُمْرَهٍ مَقْبُولَهٍ، وَ کُنْتُ اَنَا وَ آبائی شُفَعاءَهُ یَوْمَ الْقِیامَهِ. فَکُنْ شَفیعی بِآبائِکَ الطّاهِرینَ وَ اَوْلادِکَ الْمُنْتَجَبینَ. (یا) مَوْلایَ! اَنْتَ الَّذی لا یَزُورُکَ اِلاَّ الْخَواصُّ مِنَ الشِّیعَهِ، فَبِحَقِّکَ وَ بِحَقِّ شِیعَتِکَ؛ نَسْئَلُ اللّه اَنْ تَشْفَعَنی، وَ نَسْئَلُ اللّه اَنْ یَحْشُرَنی مَعَ شِیعَتِکَ

فی مُسْتَقَرٍّ مِنَ الرَّحْمَهِ مَعَکَمْ اَهْلَ الْبَیْتِ، مَعَکَمْ مَعَکَمْ لا مَعَ غَیْرِکُمْ، بَرِئْت اِلَی اللّه ِمِنْ اَعْدائِکَمْ وَ تَقَرَّبْتُ بِاللّه ِاِلَیْکَمْ. اِنِّی مُؤْمِنٌ بِإِیابِکُمْ، مُنْتَظِرٌ لاِءَمْرِکُمْ، مُصَدِّقٌ بِرَجْعَتِکُمْ، مُتَرَقِّبٌ لِدَوْلَتِکُمْ، عارِفٌ بِعِظَمِ شَأْنِکُمْ، عالِمٌ بِضَلالَهِ مَنْ خالَفَکُمْ، مُوالٍ لَکُمْ وَ لاِءَوْلِیائِکُمْ، مُبْغِضٌ لاِءَعْدائِکُمْ، عائِذٌ بِکُمْ، لائِذٌ بِقُبُورِکُمْ.

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍنِ النَّبِیِّ وَالْوَصِیِّ وَالْبَتُولِ وَالسِّبْطَیْنِ وَالسَّجّادِ وَالْباقِرِ وَ الصّادِقِ وَالْکاظِمِ وَالرِّضا وَ التَّقِی وَالنَّقِیِّ وَالْعَسْکَرِیِّ وَالْمَهْدِیِّ صاحِبِ الزَّمانِ صَلَواتُکَ عَلَیْهِ وَ عَلَیهِمْ اَجْمَعینِ.

اَللّهُمَّ اِنَّ هؤُلاءِ اَئِمَّتُنا وَ سادَتُنا وَ قادَتُنا وَ هُداتُنا وَ رُعاتُنا.

اَللّهُمَّ وَفِّقْنا لِطاعَتِهِمْ، وَارْزُقْنا شَفاعَتَهُمْ، وَاحْشُرْنا فی زُمْرَتِهِمْ، وَاجْعَلْنا مِنْ خِیارِ مَوالیهِمْ، بِرَحْمَتِکَ یا

اَرْحَمَ الرّاحِمینَ.(۱)

ص: ۶۳

۱- ۱. حاشیه زادالمعاد : ۵۴۴ چاپ سنگی و جامع الزّیارات الرّضویّه : ۶۳ .

۲– زیارت حضرت امام رضا صلوات اللّه علیه

معروف به جوادیّه

بِسْمِ اللّه اِلرَّحْمنِ الرَّحیمِ

اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وَلِیَ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا حُجَّهَ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا نُورَاللّه ِ فی ظُلماتِ الاْءَرْضِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا عَمُودَالدِّینِ.

اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ آدَمَ صِفْوَهِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ نُوحٍ نَبِیِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ اِبْراهیمَ خَلیلِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ اِسْمعیلَ ذَبیحِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ مُوسی کَلیمِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ عِیسی رُوْحِ اللّه ِ.

اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ مُحَمَّدٍ حَبیبِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ اَمیرِالْمُؤْمِنینَ عَلِیِّ بْنِ اَبیطالِبٍ وَلِیِ اللّه ِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ فاطِمَهَ الزَّهْراءِ سَیِّدَهِ نِساءِالْعالَمینَ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ اَبیمحَمَّدٍنِالْحَسَنِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ اَبیعَبْدِاللّه ِ الْحُسَیْنِ سَیِّدَیْ شَبابِ اَهْلِ الْجَنَّهِ اَجْمَعینَ.

اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ زَیْنِ الْعابِدینَ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ مُحَمَّدِبْنِ عَلِیٍّ باقِرِ عِلْمِ الاْءَوَّلینَ وَالاْآخِرینَ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ جَعْفَرِبْنِ مُحَمَّدٍنِالصّادِقِ الْبآرِّ الاْءَمینِ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ یا وارِثَ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍنِالْکاظِمِ اِمامِ الْعارِفینَ.

اَلسَّلامُ عَلَیْکَ اَیُّهَاالصِّدّیقُ الشَّهیدُ، اَلسَّلامُ عَلَیْکَ اَیُّهَا الْوَصِیُّ الْبآرُّالتَّقِیُّ، اَشْهَدُ اَنَّکَ قَدْ اَقَمْتَ الصَّلوهَ، وَ اتَیْتَ الزَّکوهَ، وَ اَمَرْتَ بِالْمَعْرُوْفِ وَ نَهَیْتَ عَنِ الْمُنْکَرِ، وَ عَبَدْتَ اللّه َ مُخْلِصا حَتّی اَتیکَ الْیَقینُ.

ص: ۶۵

اَلسَّلامُ عَلَيْکَ مِنْ اِمامٍ غَصيبٍ، وَ اِمامٍ نَجيبٍ وَ بَعيدٍ وَ غَريبٍ وَ مَسْمُومٍ وَ شَهيدٍ، اَلسَّلامُ عَلَيْکَ اَيُّهَا الْعالِمُ النَّبيهِ، ذُوالْقَدْرِ الْوَجيهِ، النّازِحُ عَنْ تُرْبَهِ جَدِّهِ وَ اَبيهِ، اَلسَّلامُ عَلى مَنْ اَمَرَ اَوْلادَه وَ عِيالَهُ بِالنِّياحَهِ عَلَيْهِ قَبْلَ وُصُولِ الْقَتْلِ اِلَيْهِ، اَلسَّلامُ عَلى دِيارِكُمُ الْمُوحِشاتِ كَمَااسْتَوْحَشَتْ مِنْكُمْ مِنى وَ عَرَفاتٌ.

اَلسَّلامُ عَلى ساداتِ الْعَبيدِ وَ عُدَّهِ يَوْمِ الْوَعيدِ وَالْبِئْرِ الْمُعَطَّلَهِ وَ الْقَصْرِالْمَشيدِ، اَلسَّلامُ عَلى غَوْثِ اللَّهْفانِ وَ مَنْ صارَتْ بِه أَرْضُ خُراسانَ خُراسانَ، اَلسَّلامُ عَلَى الْقَليلِ الزّائِرينَ وَ قُرَّهِ عَيْنِ فاطِمَهَ سَيِّدَهِ نِساءِ الْعالَمينَ، اَلسَّلامُ عَلَى الْبَهْجَهِ الرَّضَويَّهِ وَالْاَخْلاقِ الرَّضِيَّهِ وَالْغُصُونِ الْمُتَفَرِّعَهِ عَنِ الشَّجَرَهِ الْاَحْمَدِيَّهِ، اَلسَّلامُ عَلى مَنِ انْتَهى اِلَيْهِ رِياسَهُ الْمُلْكِ الْاَعْظَمِ وَ عِلْمُ كُلِّ شَیْءٍ لِتَمامِ الْاَمْرِالْمُحْكَمِ.

اَلسَّلامُ عَلى مَنْ اَسْماؤُهُمْ وَسيلَهُ السّائِلينَ وَ هَياكِلُهُمْ

ص: ۶۶

اَمانُ الْمَخْلُوقِينَ وَ حُجَجُهُمْ اِبْطالُ شُبَهِ الْمُلْحِدينَ، اَلسَّلامُ عَلى مَنْ كُسِّرَتْ لَه وَسادَهُ والِدِهِ اَميرِالْمُؤْمِنينَ حَتّى خَصَّمَ اَهْلَ الْكُتُبِ وَ ثَبَّتَ قَواعِدَ الدِّينِ، اَلسَّلامُ عَلى عَلَمِ الْاَعْلامِ وَ مَنْ كُسِرَ قُلُوبُ شِيعَتِهِ بِغُرْبَتِهِ اِلى يَوْمِ الْقِيامِ.

اَلسَّلامُ عَلَى السِّراجِ الْوَهّاجِ وَالْبَحْرِ الْعَجّاجِ؛ الَّذى صارَتْ تُرْبَتُهُ مَهْبِطَ الْاَمْلاكِ وَ الْمِعْراجِ، اَلسَّلامُ عَلى اُمَراءِ الْاِسْلامِ وَ مُلُوكِ الْاَدْيانِ وَ طاهِرِى الْوَلادَهِ، اَلسَّلامُ عَلى مَنِ اطَّلَعَهُمُ اللّه ُعَلى عُلُومِ الْغَيْبِ وَالشَّهادَهِ وَجَعَلَهُمْ اَهْلَ السَّعادَهِ.

اَلسَّلامُ عَلى كُهُوفِ الْكايِناتِ وَ ظِلِّها وَ مَنِ انْتَهَجَتْ بِهِ مَعالِمُ طُوسٍ حَيْثُ حَلَّ رَبْعَها.

يا أَرْضَ طُوسٍ! سَقاكِ اللّه ُرَحْمَتَه ماذا ضَمِنْتِ مِنَ الْخَيْراتِ يا طُوسُ!

طابَتْ بُقاعُكَ فِيالدُّنْيا وَ طابَ بِها شَخْصٌ ثَوى بِسَناباذَ مَرْمُوسٌ

ص: ۶۷

شَخْصٌ عَزيزٌ عَلَى الْاءِسْلامِ مَصْرَعُهُ فی رَحْمَهِ اللّه ِ مَغْمورٌ و مَغْمُوسٌ

يا قَبْرَهُ! اَنْتَ قَبْرٌ قَدْ تَضَمَّنَهُ حِلْمٌ وَ عِلْمٌ وَ تَطْهيرٌ وَ تَقدِيسٌ

فَخْرا بِأَنَّکَ مَغْبُوطٌ بِجُثَّتِهِ وَ بِالْمَلائِکَهِ الْاءَطْهارِ مَحْرُوْسٌ

فی کُلِّ عَصْرٍ، لَنا مِنْکُمْ اِمامٌ هُدیً فَرَبْعُهُ آهِلٌ مِنْکُم وَ مَأنُوسٌ

اَمْسَتْ نُجُومُ سَماءِ الدِّينِ آفِلَهً وَظَلَّ اُسْدُ الثَّری قَدْ ضَمَّهَا الْخِيسُ

غابَتْ ثَمانِيَهٌ مِنْکُمْ وَ اَرْبَعَهٌ تُرْجی مَطالِعُها ما حَنَّتِ العِيسُ

حَتّی مَتی يَظْهَرَ الْحَقُّ الْمُنيرُ بِهِ فَالْحَقُّ فی غَيْرِکُمْ داجٍ وَ مَطْمُوسٌ

اَلسَّلامُ عَلی مُفْتَخَرِالْاءَبْرارِ وَ نائِی الْمَزارِ وَ شَرْطِ دُخُولِ

الْجَنَّهِ وَالنَّارِ، اَلسَّلامُ عَلى مَنْ لَمْ يَقْطَعِ اللّه ُعَنْهُمْ صَلوتَهُ فى آناءِ السّاعاتِ وَ بِهِمْ سَكَنَتِ السَّواكِنُ وَ تَحَرَّكَتِ الْمُتَحَرِّكاتُ.

اَلسَّلامُ عَلى مَنْ جَعَلَ اللّه ُاِمامَتَهُمْ مُمَيِّزَهً بَيْنَ الْفَريقَيْنِ كَما تَعَبَّدَ بِوِلايَتِهِمْ اَهْلَ الْخافِقَيْنِ، اَلسَّلامُ عَلى مَنْ اَحْيَى اللّه ُبِهِ دارِسَ حِكَمِ النَّبِيّينَ وَ تَعَبَّدَهُمْ بِوِلايَتِهِ لِتَمامِ كَلِمَهِ اللّه ِ رَبِّ الْعالَمينَ.

اَلسَّلامُ على شُهُورِ الْحَوْلِ وَعَدَدِ السّاعاتِ وَ حُرُوْفِ «لا اِلهَ اِلَّا اللّه» فِى الرُّقُومِ الْمُسَطَّراتِ.

اَلسَّلامُ عَلى اِقْبالِ الدُّنْيا وَ سُعُودِها، وَ مَنْ سُئِلَ عَنْ كَلِمَهِ التَّوْحيدِ فَقالَ: نَحْنُ مِنْ شُرُوْطِها.

اَلسَّلامُ عَلى مَنْ يُعَلَّلُ وُجُودُ كُلِّ مَخْلُوقٍ بِتَوَلّاهُمْ، وَ مَنْ خَطَبَتْ لَهُمُ الْخُطَباءُ:

بِسَبْعَهِ آباءَهُم ما هُمْ؟ هُم اَفْضَلُ مَنْ يَشْرَبُ صَوْبَ الْغَمامِ

اَلسَّلامُ عَلى مَنْ عَلا مَجْدُهُمْ وَ ثَناؤُهُمْ وَ مَنْ اُنْشِدَ فى

فَخْرِهِمْ وَ عَلائِهِمْ بِوُجُوبِ الصَّلوهِ عَلَيْهِمْ وَ طَهارَهِ ثِيابِهِمْ.

اَلسَّلامُ عَلى قَمَرِ الْاَقْمارِ؛ الْمُتَكَلِّمِ مَعَ اَهْلِ كُلِّ لِسانٍ بِلِسانِهِمْ؛ الْقائِلُ لِشيعَتِهِ ما كانَ اللّه ُلِيُوَلِّىَ اِماما عَلى اُمَّهٍ حَتّى يُعَرِّفَهُ بِلُغاتِهِمْ وَ اَدْيانِهِمْ.

اَلسَّلامُ عَلى فَرْحَهِ الْقُلُوبِ وَ فَرِجِ الْمَكْرُوبِ وَ شَريفِ الْاَشْرافِ وَ مَفْخَرِ عَبْدِ مَنافٍ.

يا لَيْتَنى كُنْتُ مِنَ الطّائِفينَ بِعَرْصَتِهِ وَ حَضْرَتِهِ، مُسْتَشْهِدا لِبَهْجَهِ مُؤانَسَتِهِ.

اَطُوفُ بِبابِكُمْ فى كُلِّ حِينٍ كَأَنَّ بِبابِكُمْ جُعِلَ الطَّوافُ

اَلسَّلامُ عَلَى الْاِمامِ الرَّؤُفِ؛ الَّذى هَيَّجَ اَحْزانَ يَوْمِ الطُّفُوفِ. بِاللّه ِاُقْسِمُ وَ بِآبائِكَ الْاَطْهارِ وَ بِاَبْنائِكَ الْمُنْتَجَبينَ الْاَبْرارِ؛ لَوْلا بُعْدُ الشُّقَّهِ حَيْثُ شَطَّتْ بِكُمُ الدّارِ لَقَضَيْتُ بَعْضَ واجِبِكُمْ بِتَكْرارِالْمَزارِ، وَالسَّلامُ عَلَيْكُمْ يا حُماهَ الدِّينِ وَ اَوْلادَ النَّبِيِّينَ وَ سادَهَ الْمَخْلُوقِينَ وَ رَحْمَهُ اللّه ِوَ بَرَكاتُه.(۱)

ص: ۷۰

۱- ۱. جامع الزّيارات الرّضويّه : ۷۸ و بحارالأنوار : ۱۰۲ / ۵۲ ح ۱۱ با کمی اختلاف .

فهرست

زیارات

ص: ۷۲

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹



قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه ای
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹